

**PĀRSKATS PAR PELDVIETU
ŪDENS KVALITĀTI
2011. GADA PELDSEZONĀ**

Rīga, 2012

Satura rādītājs

Ievads.....	2
Monitorings	6
Peldvietu ūdens kvalitātes novērtēšanas principi	10
Peldvietu ūdens kvalitātes operatīvais novērtējums	10
Peldvietu ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums	12
Peldvietu ūdens kvalitātes operatīvās novērtēšanas rezultāti	13
Peldvietu ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes novērtējums, izmantojot ES direktīvas 2006/7/EK kritērijus (2008.-2011.g.)	13
Peldvietu ūdens kvalitāte upju baseinu apgabalos	20
Valsts monitoringa programmā neiekļauto peldvietu ūdens kvalitāte	23
„Zilā karoga” kustība.....	23
2011.gadā veikto peldvietu inspekcijas plānveida kontroļu rezultāti.....	24
Secinājumi	27
PIELIKUMS	29
Daugavpils.....	30
Jelgava	30
Jēkabpils	30
Liepāja	31
Jūrmala	31
Rīga	32
Dobeles novads.....	32
Ventspils.....	32
Brocēnu novads	32
Dundagas novads.....	33
Engures novads.....	33
Krāslavas novads.....	33
Kuldīgas novads	33
Rojas novads.....	34
Salacgrīvas novads	34
Limbažu novads	34
Mērsraga novads.....	34
Saldus novads	35
Saulkrastu novads.....	35
Siguldas novads.....	35

Ievads

Gan jūras piekrastes smilšainās pludmales, gan upes, ezeri un citas ūdenskrātuves vasarā tiek izmantotas gan peldēšanai, gan dažādām citām ar ūdeņiem saistītām rekreācijas aktivitātēm.

Domājot par atpūtnieku un peldētāju veselību, viens no būtiskākajiem vides faktoriem, kas tos var ietekmēt, ir ūdens kvalitāte.

Peldvietu ūdens kvalitātes monitoringu Latvijā organizē un veic Veselības inspekcija, atbilstoši Eiropas Savienības (ES) un Latvijas normatīvo aktu prasībām - līdz 2007.gadam atbilstoši *Eiropas Padomes Direktīvas 76/160/EEK (1975.gada 8.decembris) par peldvietu ūdens kvalitāti* prasībām, bet, sākot ar 2008.gada peldsezonu, saskaņā ar *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/7/EK (2006.gada 15.februāris) par peldvietu ūdens kvalitātes pārvaldību un Direktīvas 76/160/EEK atcelšanu* prasībām.

Direktīvas 2006/7/EK prasības Latvijas nacionālajā likumdošanā ir ieviestas ar *2010.gada 6.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”*.

Monitoringu veic peldsezonas laikā, kuras ilgums Latvijas normatīvajos aktos ir noteikts no 15.maija līdz 15.septembrim.

Atbilstoši MK noteikumu Nr.608 prasībām, Veselības inspekcija veic no valsts budžeta finansētu monitoringu tikai normatīvajos aktos par peldvietu izveidošanas un uzturēšanas kārtību noteiktajās peldvietās¹. Šo noteikumu 1.pielikumā ir dotas 32 jūras piekrastes peldvietas, savukārt 2.pielikumā ir minētas 14 iekšzemes ūdeņu peldvietas, no tām 3 upju peldvietas un 11 ezeru vai ūdenskrātuvju peldvietas, kurās peldvietas apsaimniekotāji, parasti pašvaldības, ir apņēmušās nodrošināt noteiktu labiekārtojuma līmeni, kā arī drošības un higiēnas prasību ievērošanu. Minēto oficiālo peldvietu sarakstu var papildināt, ieinteresētajām pašvaldībām griežoties Veselības inspekcijā.

2011.gadā jauna peldvieta tika ierīkota Jelgavas pilsētā - „Lielupes labā krasta peldvieta”. Ņemot vērā to, ka jaunizveidotās peldvietas īpašnieks - Jelgavas pilsētas pašvaldība bija griezusies Veselības inspekcijā ar ierosinājumu peldvietu iekļaut oficiālo peldvietu sarakstā, minētajā peldvietā 2011. gadā tika uzsākts ūdens kvalitātes monitorings. Ar 2012.gada 10.janvāra MK noteikumiem Nr. 38. „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” Jelgavas „Lielupes labā krasta peldvieta” tika iekļauta oficiālo peldvietu sarakstā.

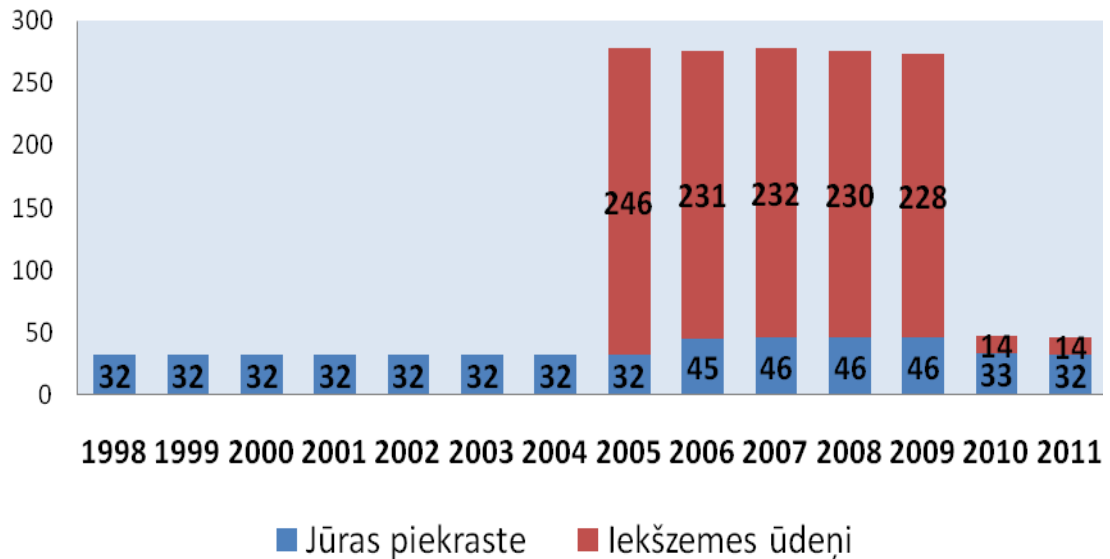
Divās peldvietās pēc to īpašnieku ierosinājuma 2011. gadā ūdens kvalitātes monitorings tika pārtraukts un peldvietas svītrotas no normatīvajiem aktiem – Juglas ezera peldvieta un jūras piekrastes peldvieta „Meleku līcis” Salacgrīvas novadā, kuras bija zaudējušas savu nozīmi.

Līdz 2004.gadam peldvietu ūdens valsts monitorings tika veikts tikai 32 Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes peldvietās, bet sākot ar 2005.gadu – arī iekšzemes peldvietās (1.att.). Kopējais peldvietu skaits ir bijis mainīgs, sasniedzot 274 peldvietas (46 jūras piekrastē un 228 iekšzemes ūdeņos) 2009.gadā. Ar 2010.gadu veiktā oficiālo peldvietu skaita samazināšana ir saistīta gan ar ekonomisko krīzi un ierobežotu finansējumu monitoringam, gan ar ievērojamām demogrāfiskām izmaiņām dažādos valsts reģionos pēdējā desmitgadē. Šīs

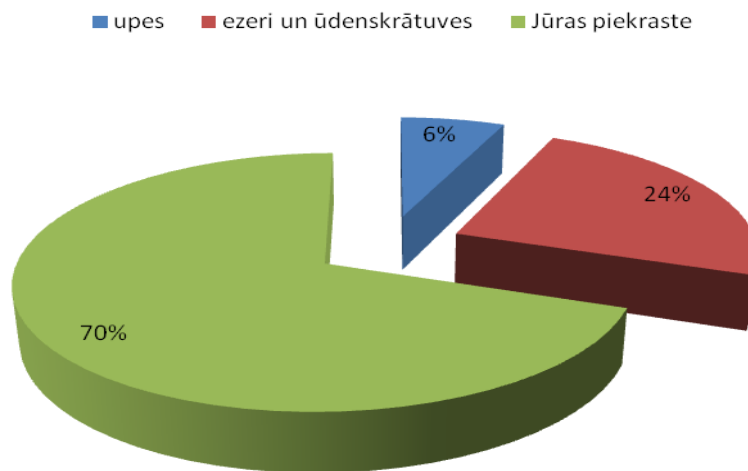
---

¹ 2012.gada 10. janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”

demogrāfiskās izmaiņas, kuru rezultātā vairākos Latvijas reģionos iedzīvotāju blīvums samazinās, ir saistītas ar zemo dzimstību, kā arī iekšējo un ārējo migrāciju. Līdz ar to virkne agrāko peldvietu ir zaudējušas savu nozīmi, un daudzas pašvaldības nav izrādījušas interesi to labiekārtošanā un uzturēšanā. Atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām, monitorings ir jānodrošina vietās, kur sagaidāms liels peldētāju skaits. 2.attēlā ir atspoguļots dažāda veida peldvietu īpatsvars 2011.gadā.

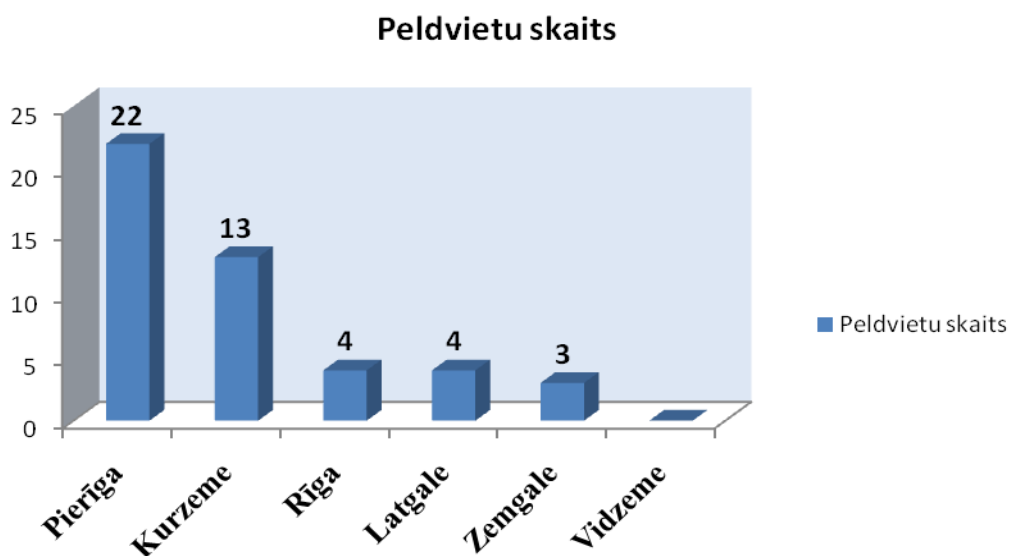
1.attēls. Peldvietu skaits valsts monitoringa ietvaros 1998.-2011.gadā.

2.attēls. Peldvietu sadalījums 2011.gadā.

Ņemot vērā to, ka ir samazinājies to peldvietu skaits, kuras ir iekļautas valsts monitoringa programmā, 2011. gadā vairāk ir to pašvaldību, kuras ir pasūtījušas peldvietu ūdens kvalitātes monitoringa veikšanu par saviem līdzekļiem. Bez tam vairākas pašvaldības, kurās esošās peldvietas ir iekļautas valsts programmā, vēl papildus ir organizējušas peldvietu ūdens kvalitātes monitoringu, lai nodrošinātu biežāku paraugu ņemšanu.

Peldvietu sadalījums pa Latvijas statistiskajiem reģioniem², Republikas pilsētām un novadiem ir atspoguļots attiecīgi 3., 4. un 5. attēlā. Jāatzīmē, ka saskaņā ar *Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu*³ Latvijas teritorija iedalās apriņķos, kuri vēl nav izveidoti, 9 republikas pilsētās un 110 novados. Līdz apriņķu izveidošanai informācijas analīzei lielāku teritoriālo vienību griezumā mērķtiecīgi ir izmantot statistisko reģionu griezumā.

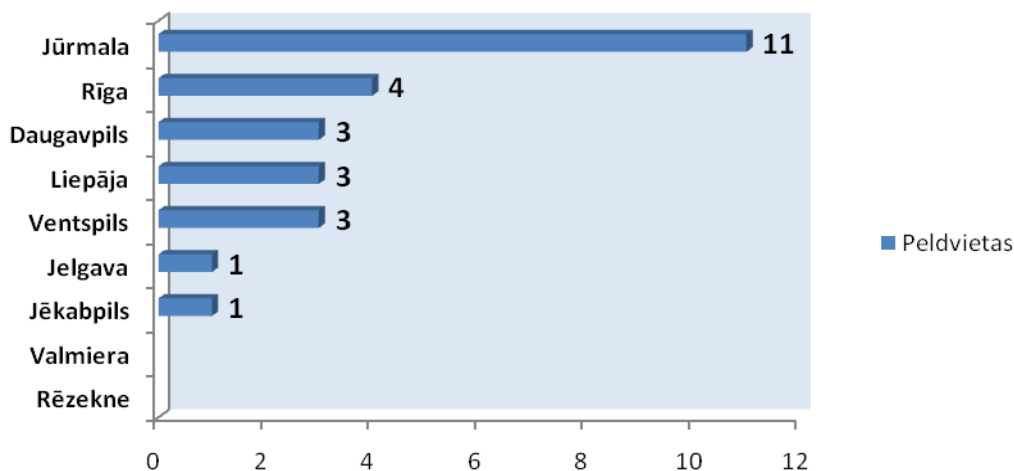

3.attēls. Peldvietu skaits dažādos Latvijas reģionos 2011.gadā.

² Ministru kabineta 2004.gada 28.aprīļa Rīkojums Nr. 271 „Par Latvijas Republikas statistiskajiem reģioniem un tajos ietilpstošajām administratīvajām vienībām”. Izdarīti grozījumi 3.06.2009. un 28.12.2010.

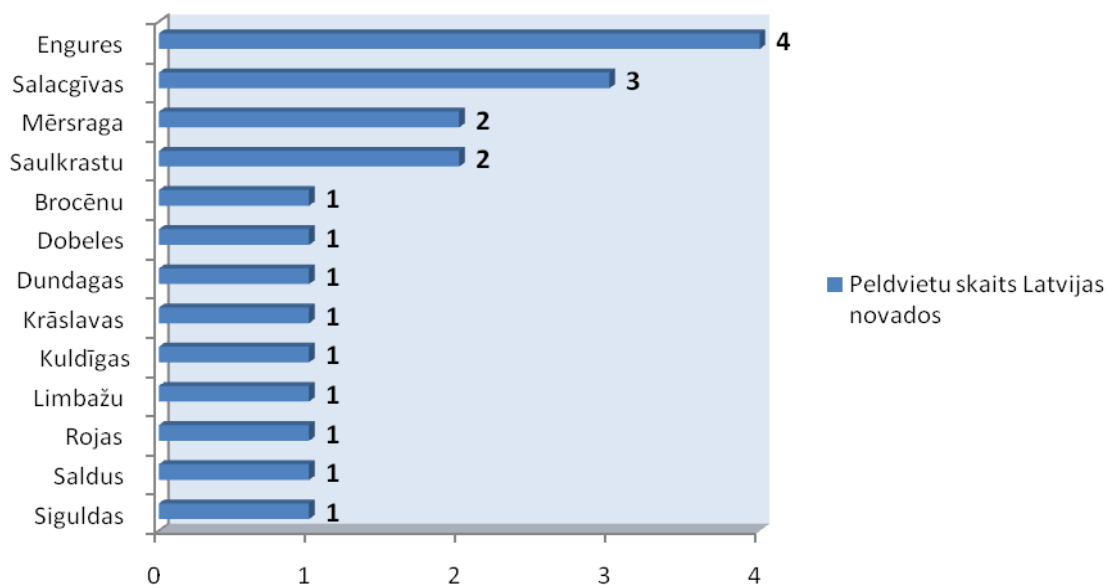
³ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Pieņemts Saeimā 2008.gada 18.decembrī. Spēkā ar 2008.gada 31.decembri. Izdarīti grozījumi 28.01.2010. un 16.09.2010.

Peldvietu skaits Latvijas Republikas nozīmes pilsētās

4.attēls. Peldvietu skaits Latvijas Republikas nozīmes pilsētās 2011.gadā.

Peldvietu skaits Latvijas novados

5.attēls. Peldvietu skaits Latvijas novados 2011.gadā.

Pierīgas reģionu veido Jūrmala un 28 novadi bijušajos Limbažu, Ogres, Tukuma un Rīgas rajonos. Savukārt **Vidzemes reģionā** ietilpst Valmiera un 25 novadi bijušajos Alūksnes, Cēsu, Gulbenes, Madonas, Valkas un Valmieras rajonos, bet **Latgales reģionā** – Daugavpils, Rēzekne un 19 novadi bijušajos Daugavpils, Rēzeknes, Balvu, Krāslavas, Ludzas un Preiļu rajonos. **Zemgales reģionu** veido Jelgava, Jēkabpils un 20 novadi bijušajos Jelgavas, Aizkraukles, Bauskas, Dobeles un Jēkabpils rajonos, bet **Kurzemes reģionu** – Liepāja, Ventspils un 18 novadi bijušajos Liepājas, Ventspils, Kuldīgas, Saldus un Talsu rajonos. **Rīgas statistisko reģionu** veido Rīga.

Visvairāk oficiālo peldvietu, kuru ūdens kvalitātes monitorings veikts 2011.gadā, atrodas Pierīgas reģionā, t.sk. arī Jūrmalas pludmales zonā. Jāņem vērā, ka Rīga un Pierīgas reģions ir teritorija ar vislielāko iedzīvotāju skaitu un blīvumu, kā arī lielāko gan vietējo, gan ārvalstu tūristu daudzumu, kas ir potenciāli peldvietu izmantotāji. Savukārt Vidzemes statistiskajā reģionā šobrīd nav nevienas oficiālas peldvietas. Arī Zemgales un Latgales reģionos oficiālo peldvietu skaits ir nepietiekams.

Analizējot peldvietu skaitu republikas pilsētās (nozīmīgas pilsētas ar lielu iedzīvotāju skaitu) jāsecina, ka divās lielpilsētās (Valmierā un Rēzeknē) 2011.gadā, tāpat kā 2010.gadā, nav bijusi neviena oficiāla peldvieta. Nepietiekošs peldvietu skaits ir arī dažādos Latvijas novados – tikai 13 novados no pavisam 110 novadiem 2011.gadā bija oficiālas peldvietas, tomēr jāatzīmē, ka novadu lielums gan pēc teritorijas, gan iedzīvotāju skaita ir ļoti atšķirīgs.

Peldvietu ūdens kvalitātes pārskatu ir sagatavojusi Veselības inspekcijas Uzraudzības plānošanas un attīstības departamenta Vides veselības nodaļa (vide@vi.gov.lv). Pārskats ir domāts sabiedrības veselības un vides aizsardzības speciālistiem un studentiem, pašvaldību darbiniekiem, kā arī ikvienam, kurš vasarā labprāt peldas un kuram rūp peldvietu ūdens kvalitāte.

Monitorings

Peldvietu ūdens kvalitātes monitoringa procesa shēma ir parādīta 6.attēlā. Ūdens paraugi tiek ņemti peldsezonas laikā no 15.maija līdz 15.septembrim. Ūdens paraugus valsts monitoringa programmas ietvaros ņem orientējoši vienu reizi mēnesī. Pirmo paraugu ņem aptuveni nedēļu pirms peldsezonas sākuma. Kopumā katrā peldvietā 2011.gadā tika paņemti 5 paraugi. Jāatzīmē, ka Direktīva 2006/7/EK paredz, ka 4 ūdens paraugi peldsezonas laikā ir minimāli nepieciešamais apjoms, lai varētu veikt peldvietas ūdens ilglaicīgās kvalitātes novērtējumu.

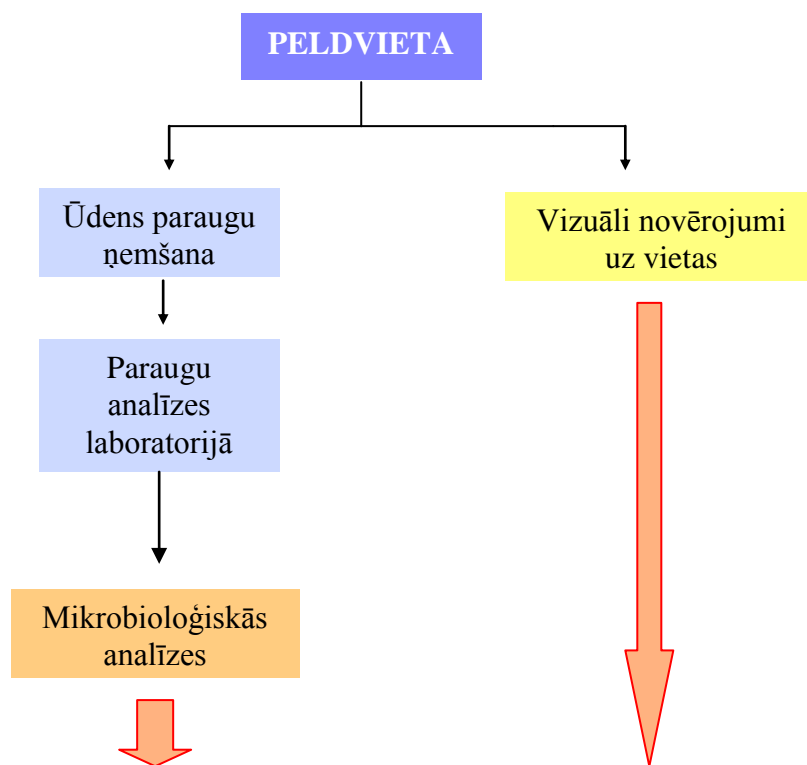
Ūdens paraugi tiek nogādāti laboratorijā mikrobioloģisko analīžu veikšanai. Ņemot ūdens paraugus, paralēli veic peldvietas vizuālu pārbaudi, lai konstatētu netipiskas ūdens krāsas izmaiņas, pārmērīgu zilaļģu savairošanos (t.s. ūdens „ziedēšanu”), ūdens piesārņojumu ar peldošiem atkritumiem, naftas produktiem vai virsmas aktīvām vielām, par ko liecina ilgstoši noturīgas putas.

Ūdens paraugos laboratorijā, atbilstoši Direktīvas 2006/7/EK prasībām, tiek noteikti tikai mikrobioloģiskie rādītāji – *Escherichia coli* (*E.coli* jeb fekālās koliformas) un zarnu enterokoku baktēriju skaits, kas ir mikrobioloģiskā piesārņojuma indikatori un liecina par iespējamo ūdens fekālo piesārņojumu.

Kā jau iepriekš minēts, 2011.gadā, atšķirībā no iepriekšējiem gadiem, palielinājies to pašvaldību skaits, kuras ir organizējušas un finansējušas paraugu ņemšanu peldvietās, kuras nav iekļautas MK noteikumos. Kopsavilkums par pašvaldībām un peldvietām, par kurām informācija ir iesniegta Veselības inspekcijai⁴, dots 1.tabulā. Pašvaldību veiktā monitoringa dati ir iekļauti kopējā novērtējumā.

---

⁴ Atbilstoši 2010.gada 6.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr. 608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai” 5.punktam

DATI PAR PELDVIETAS ŪDENS KVALITĀTI

6.attēls. Peldvietu ūdens kvalitātes monitoringa shēma.

1.tabula

Kopsavilkums par pašvaldību veikto peldvietu ūdens
kvalitātes monitoringu 2011.gadā

Pašvaldība	Peldvieta	Paraugu skaits	Piezīmes
Rīga, Pārdaugavas izpilddirekcija	Vakarbuļļi	1	Iekļauta valsts monit. progr., „Zilā karoga” peldvieta
	Daugavgrīva	1	Iekļauta valsts monit. progr.
Rīga, Austrumu izpilddirekcija	Daugava, peldvieta pie Salu tilta	1	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Daugava, peldvieta pie Grāpju pussalas	1	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Daugava, peldvieta pie Putnu novērošanas torņa Rīgā	1	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Daugava, peldvieta Dārziņos pie 7. līnijas Rīgā	1	Nav iekļauta valsts monit. progr.
Daugavpils	Lielā Stropu ezera peldvieta	4	Iekļauta valsts monit. progr., „Zilā karoga”

Pašvaldība	Peldvieta	Paraugu skaits	Piezīmes
			peldvieta
	Lielā Stropu ezera peldvieta „Stropu vilnis”	4	Iekļauta valsts monit. progr., „Zilā karoga” peldvieta
Liepāja	Pludmale pie stadiona	5	Iekļauta valsts monit. progr., „Zilā karoga” peldvieta
	Dienvidrietumu pludmale	5	Iekļauta valsts monit. progr., „Zilā karoga” peldvieta
Ventspils	Pilsētas pludmale	14	Iekļauta valsts monit. progr., „Zilā karoga” peldvieta
Jūrmala	Lielupe	5	Iekļauta valsts monit. progr.
	Bulduri	5	Iekļauta valsts monit. progr.
	Dzintari	5	Iekļauta valsts monit. progr.
	Majori	5	Iekļauta valsts monit. progr., „Zilā karoga” peldvieta
	Dubulti	5	Iekļauta valsts monit. progr.
	Pumpuri	5	Iekļauta valsts monit. progr.
	Melluži	5	Iekļauta valsts monit. progr.
	Asari	5	Iekļauta valsts monit. progr.
	Vaivari	5	Iekļauta valsts monit. progr.
	Kauguri	5	Iekļauta valsts monit. progr.
	Jaunķemeri	5	Iekļauta valsts monit. progr., „Zilā karoga” peldvieta
	Slokas karjers	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Lielupes peldvieta Slokā	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Lielupes peldvieta Druvciemā	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Lielupes peldvieta Majoros	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Lielupes peldvieta Stirnurgā	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
Kuldīgas novads	Ventas upe, peldvieta „Mārtiņsala”	1	Iekļauta valsts monit. progr., „Zilā karoga” peldvieta
Vecumnieku novads	Vecumnieku ezers pie estrādes	4	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Vecumnieku vecais ezers	6	Nav iekļauta valsts monit. progr.
Jelgavas novads	Karjera „Kalnaplāteri” peldētava	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.

Pašvaldība	Peldvieta	Paraugu skaits	Piezīmes
Ogres novads	Ogres upe pie „Hipodroma”, Ogresgala pagasts	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Ogres upe pie “Krašiem”, Madlienas pagasts	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	“Vilku” karjers, Madlienas pagasts	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Pečora ezers pie „ezeriņiem”	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Plaužu ezers, Ķeipenes pagasts	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Abzas dzirnavdīķis, Suntažu pagasts	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Baseins pie skolas, Madlienas pagasts	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Ogres HES ūdenskrātuve, Ogre, Brīvības iela 124/126,	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Ogres vecupe, Salas iela 2, Ogre;	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Plāteres ezers, Madlienas pagasts;	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
Ikšķiles novads	Mežezers, peldvieta „Kalnāju meži”	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Dubkalnu karjers, “Dubkalna ezera meži”	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
Olaines novads	Jaunolaines ciema ūdenskrātuve „Mežezers”	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Ūdenskrātuve pie autoceļa V 13 Tīraine – Olaine 16 km	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Ūdenskrātuve „Jāņupes karjers”	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.
	Misas upes peldētava	2	Nav iekļauta valsts monit. progr.

Peldvietu ūdens kvalitātes novērtēšanas principi

Peldvietas ūdens kvalitātes novērtēšana tiek veikta divos etapos:

- Operatīvais novērtējums pēc katras paraugu ņemšanas reizes;
- Peldvietas ūdens kvalitātes novērtējums ilglaicīgā perspektīvā kopumā, kuras mērķis ir noteikt pastāvīgos riskus, kas pasliktina vai var pasliktināt ūdens kvalitāti un apdraudēt cilvēka veselību.

Peldvietu ūdens kvalitātes operatīvais novērtējums

Veicot operatīvo novērtējumu, tiek vērtēti mikrobioloģisko rādītāju robežlielumu (2.tabula) pārsniegumi katrā individuālajā ūdens paraugā, lai pieņemtu lēmumu par peldēšanās aizliegšanu vai neieteikšanu peldēties, ja iespējams peldvietas ūdens fekālais piesārņojums ar cilvēka veselību apdraudošiem patogēnajiem mikroorganismiem. Savukārt peldvietas ūdens vizuāls novērtējums uz vietas sniedz papildu informāciju par iespējamo ķīmisko piesārņojumu, kas parasti rodas lokālas vai lielāka mēroga vides avārijas rezultātā, un zilaļģu masveida savairošanos.

2.tabula

Orientējoši kritēriji un metodes peldvietu ūdens kvalitātes operatīvai novērtēšanai⁵

N.p.k.	Rādītājs	Robežlielums	Metode
1.	Zarnu enterokoki (KVV/100 ml)	100	LVS EN ISO 7899-1:2006 „Ūdens kvalitāte. Zarnu enterokoku noteikšana un uzskaitē. 1.daļa: Mikrometode (visiespējamākā skaita metode) virszemes ūdenim un notekūdenim” vai LVS EN ISO 7899-2:2006 „Ūdens kvalitāte. Zarnu enterokoku noteikšana un uzskaitē. 2.daļa: Membrānfiltrācijas metode”
2.	Escherichia coli (KVV/100 ml)	2000	LVS EN ISO 9308-1:2006 „Ūdens kvalitāte. Escherichia coli un koliformas baktēriju noteikšana un uzskaitē. 1.daļa: Membrānfiltrācijas metode” vai LVS EN ISO 9308-3:2006 „Ūdens kvalitāte. Escherichia coli un koliformas baktēriju noteikšana un uzskaitē. 3.daļa: Mikrometode (visiespējamākais skaits), E.coli noteikšana un uzskaitē virszemes ūdenī un notekūdenī.”
3.	Zilaļģu u.c. fitoplanktona aļģu „ziedēšana”	Nedrīkst būt	vizuāla pārbaude

⁵ 2010.gada 6.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr. 608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”, 3.pielikums

N.p.k.	Rādītājs	Robežlielums	Metode
4.	Naftas produkti	Nav raksturīgas smakas un peldošas plēves	organoleptiska un vizuāla pārbaude
5.	Virsmas aktīvās vielas	Nav ilgstoši noturīgu putu	vizuāla pārbaude
6.	Piesārņojums ar peldošiem u.c. atkritumiem	Nedrīkst būt	vizuāla pārbaude

Piezīme: KVV – kolonijas veidojošās vienības

Peldvietu ūdens kvalitātes operatīva novērtēšana pamatojas uz eksperta slēdzienu par mikrobioloģiskā piesārņojuma lielumu un raksturu:

- **Nav ieteicams peldēties**, ja *E.coli* skaits ir lielāks par 2000, bet nepārsniedz 3000 mikroorganismu šūnas 100 ml ūdens un/vai *zarnu enterokoku* skaits pārsniedz 300, bet nepārsniedz 500 mikroorganismu šūnas 100 ml ūdens;
- **Aizliegts peldēties**, ja *E.coli* skaits ir lielāks par 3000 mikroorganismu šūnām 100 ml ūdens un/vai *zarnu enterokoku* skaits pārsniedz 500 mikroorganismu šūnas 100 ml ūdens.

Jāuzsver, ka šobrīd ES līmenī peldūdeņu operatīvai novērtēšanai uzmanība netiek pievērsta un Direktīva 2006/7/EK nekādus kritērijus neizvirza, tomēr daudzas dalībvalstis jau izmanto vai plāno izstrādāt savus nacionālos kritērijus.

Peldēšanās nav pieļaujama, ja ūdenī ir vērojama pārmērīga zilaļģu savairošanās, kas izpaužas kā ūdens iekrāsošanās zilganzaļā krāsā vai arī ūdens virsmas pārklāšanās ar zilganzaļu plēvi. Zilaļģes apdraud peldētāju veselību, jo, tām sadaloties, ūdenī var izdalīties toksīni. Zilaļģu toksīniem var būt ādu un gļotādu kairinoša iedarbība, kas izsauc dažādas alergiskas reakcijas. Retāk peldēšanās šādā ūdenī, ja ūdens lielos daudzumos nokļūst gremošanas sistēmā, var radīt saindēšanos, jo toksīniem piemīt arī hepatotoksiska un neirotoksiska iedarbība.

Jāatzīmē, ka zilaļģu savairošanās parasti notiek stāvošos un ar augu barības vielām piesārņotos ūdeņos siltos laika apstākļos. Tas liecina par sliktu ezera ekoloģisko kvalitāti kopumā, jo īpaši, ja zilaļģu savairošanās notiek gadu no gada.

Peldvietu ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums

Peldvietu ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums veikts atbilstoši Direktīvas 2006/7/EK un Ministru kabineta noteikumu Nr. 608 prasībām, ņemot vērā **četrus pēdējos peldsezonu** datus un piemērojot statistiskās analīzes kritērijus, kas doti 3. un 4.tabulā⁶.

3.tabula

Iekšzemes ūdeņu peldvietu ilglaicīgās kvalitātes kritēriji⁷

N.p. k.	Rādītājs	Izcila kvalitāte	Laba kvalitāte	Pietiekama kvalitāte
1.	Zarnu enterokoki (KVV/100 ml)	200 ⁽¹⁾	400 ⁽¹⁾	330 ⁽²⁾
2.	Escherichia coli (KVV/100 ml)	500 ⁽¹⁾	1000 ⁽¹⁾	900 ⁽²⁾

Piezīmes: KVV – kolonijas veidojošās vienības

⁽¹⁾ Pamatojoties uz 95.procentiles novērtēšanu

⁽²⁾ Pamatojoties uz 90.procentiles novērtēšanu

4.tabula

Jūras piekrastes peldvietu ilglaicīgās kvalitātes kritēriji⁷

N.p. k.	Rādītājs	Izcila kvalitāte	Laba kvalitāte	Pietiekama kvalitāte
1.	Zarnu enterokoki (KVV/100 ml)	100 ⁽¹⁾	200 ⁽¹⁾	185 ⁽²⁾
2.	Escherichia coli (KVV/100 ml)	250 ⁽¹⁾	500 ⁽¹⁾	500 ⁽²⁾

Piezīmes: KVV – kolonijas veidojošās vienības

⁽¹⁾ Pamatojoties uz 95.procentiles novērtēšanu

⁽²⁾ Pamatojoties uz 90.procentiles novērtēšanu

Kā redzams 3.un 4.tabulā, saskaņā ar jauno peldūdeņu Direktīvu 2006/7/EK ir pieļaujamas lielākas zarnu enterokoku koncentrācijas ūdenī, nekā iepriekš noteiktais mērķlielums 100 baktērijas 100 ml ūdens.

⁶ Peldvietas ūdens tiek klasificēts kā **izcila, labas, pietiekamas** vai **zemas** kvalitātes ūdens

⁷ 2010.gada 6.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr. 608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”, 1.pielikums

Kopējā kvalitāte pēc E.coli un zarnu enterokoku kritērijiem tiek noteikta pēc sliktākā rādītāja.

Peldvietu ūdens kvalitātes operatīvās novērtēšanas rezultāti

Pēc laboratorijas analīžu un vizuālo novērojumu rezultātiem, balstoties uz eksperta slēdzienu, peldvietu ūdens operatīvi tiek klasificēts 3 kategorijās: „**peldēties atļauts**”, „**peldēties nav ieteicams**” vai arī „**peldēties aizliegts**”. Ieteikums nepeldēties pamatā attiecas uz jutīgajām iedzīvotāju grupām – bērniem, vecākiem cilvēkiem un cilvēkiem ar hroniskām slimībām un novājinātu imūno sistēmu.

2011. gada peld sezonā nevienā peldvietā aizliegums peldēties vai ieteikums nepeldēties netika noteikts, tāpat arī zilaļģu masveida savairošanās novērotajās peldvietās netika konstatēta.

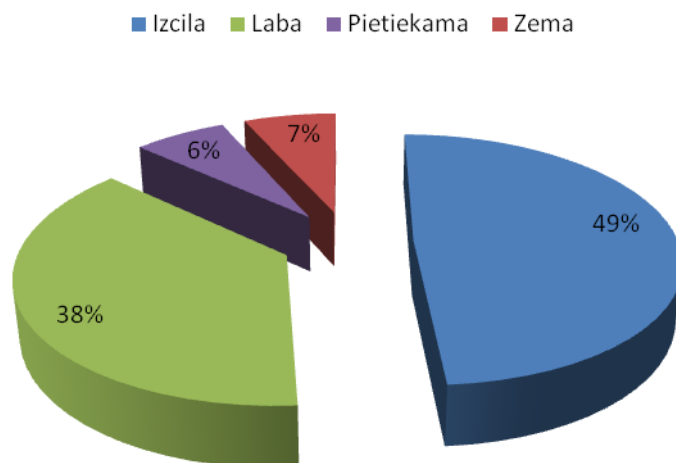
Peldvietu ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes novērtējums, izmantojot ES direktīvas 2006/7/EK kritērijus (2008.-2011.g.)

2011. gada peld sezonā tika iegūta informācija, kas pirmo reizi ļāva novērtēt peldvietu ūdens kvalitāti atbilstoši ES direktīvas 2006/7/EK prasībām pēc 4 pēdējo peld sezonu datiem, tiem piemērojot statistiskās analīzes kritērijus. Pēc iegūtajiem rezultātiem var secināt, ka Latvijā kopumā 7 % peldvietu neatbilst kvalitātes prasībām ilglaicīgā perspektīvā (7.att.), respektīvi, pastāv draudi, ka to ūdens kvalitāte nav stabila un ir iespējama epizodiska ūdens kvalitātes pasliktināšanās.

Analizējot atsevišķi jūras un iekšzemes peldvietu kvalitāti jāsecina, ka kvalitātes prasībām neatbilst 6 % jūras peldvietu un 8 % iekšzemes peldvietu (8. un 9.att.).

No visām 46 peldvietām pietiekama kvalitāte nav sasniegta 2 jūras peldvietās – **Vecāki, Ainaži** un vienā iekšzemes peldvietā – **Gaujas upes Siguldas pilsētas peldvietā**. Minētajām peldvietām, kuru kvalitāte vērtējama kā zema, pastāv risks nerasniegt vismaz „pietiekamu” ūdens kvalitāti līdz 2015.gadam, kā to nosaka *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/7/EK (2006.gada 15.februāris) par peldvietu ūdens kvalitātes pārvaldību un Direktīvas 76/160/EEK atcelšanu*.

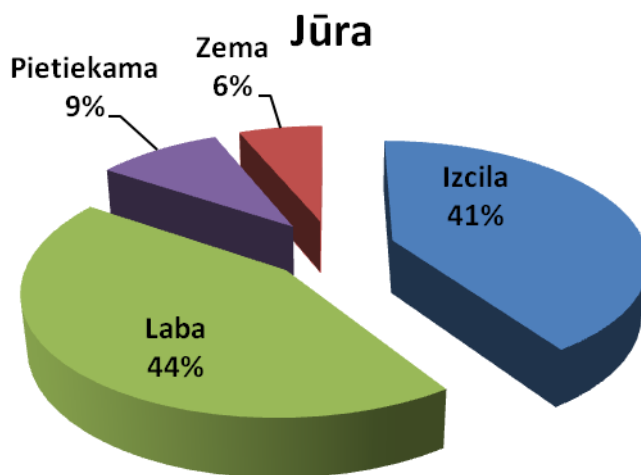
Novērtējot peldvietu ūdens kvalitāti pēc 4 pēdējo peld sezonu datiem, izcilas kvalitātes peldvietu kopumā ir **22 (49 %)**, labas kvalitātes - **17 (38 %)**, bet pietiekamas kvalitātes peldvietu ir **3 (6 %)** (10.att.).

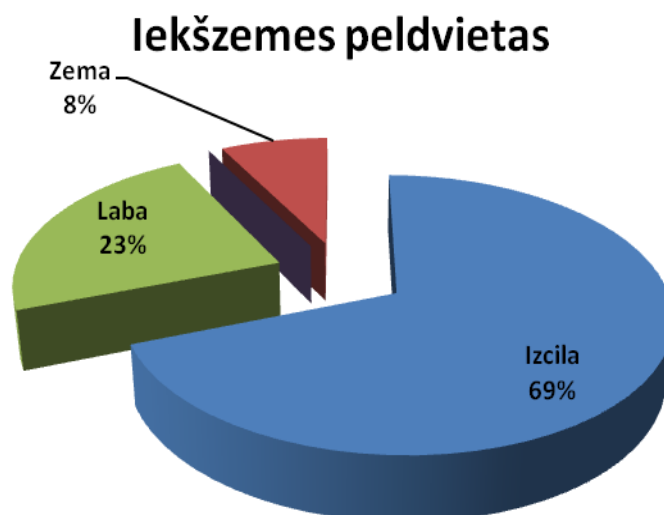
7.attēls. Peldvietu ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes novērtējums pēc E.coli un zarnu enterokoku skaita rādītāja, ņemot vērā pēdējo četru peldsezonu datus (2008.-2011.g.).

Ņemot vērā to, ka monitorings tiek veikts tikai 3 upju peldvietās, no kurām 1 peldvietā kvalitātes novērojumi tika uzsākti tikai 2011. gada peldsezonā, nevar izdarīt objektīvu salīdzinājumu par upju peldvietu ūdens kvalitāti. No 2 upju peldvietām, kuru kvalitāti iespējams novērtēt, ņemot vērā pēdējo 4 peldsezonu datus, 1 peldvietā ūdens kvalitāte klasificējama kā zema (Gaujas upes peldvieta Siguldā).

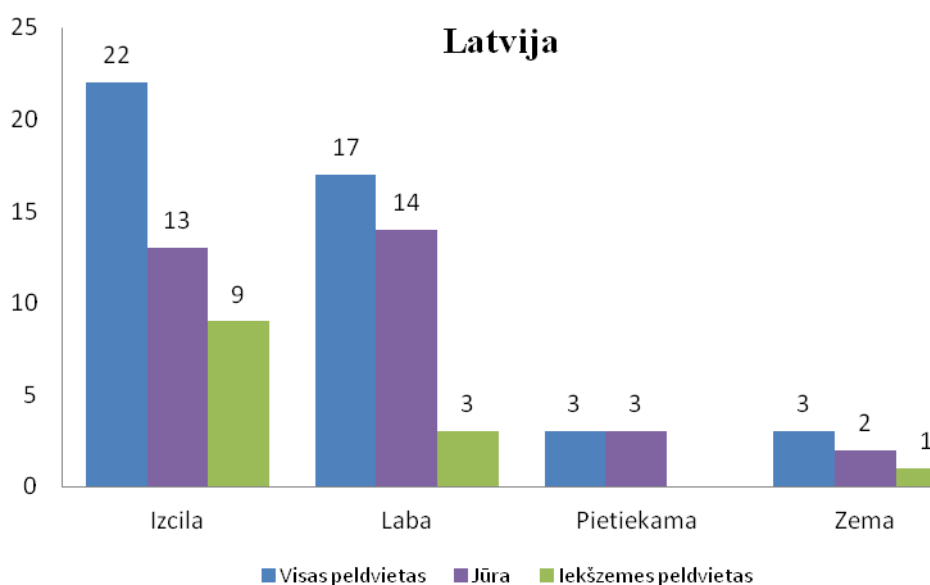
No visām 11 ezeru un ūdenskrātuvju peldvietām zema vai pietiekama ūdens kvalitāte nav noteikta nevienā peldvietā. Visās 11 peldvietās ir laba vai izcila ūdens kvalitāte.

8.attēls. Jūras peldvietu ūdens mikrobioloģiskās kvalitātes novērtējums, ņemot vērā ES direktīvas 2006/7/EK kritērijus (2008.-2011.g.).

9.attēls. Iekšzemes peldvietu ūdens mikrobioloģiskās kvalitātes novērtējums, ņemot vērā ES direktīvas 2006/7/EK kritērijus (2008.-2011.g.).

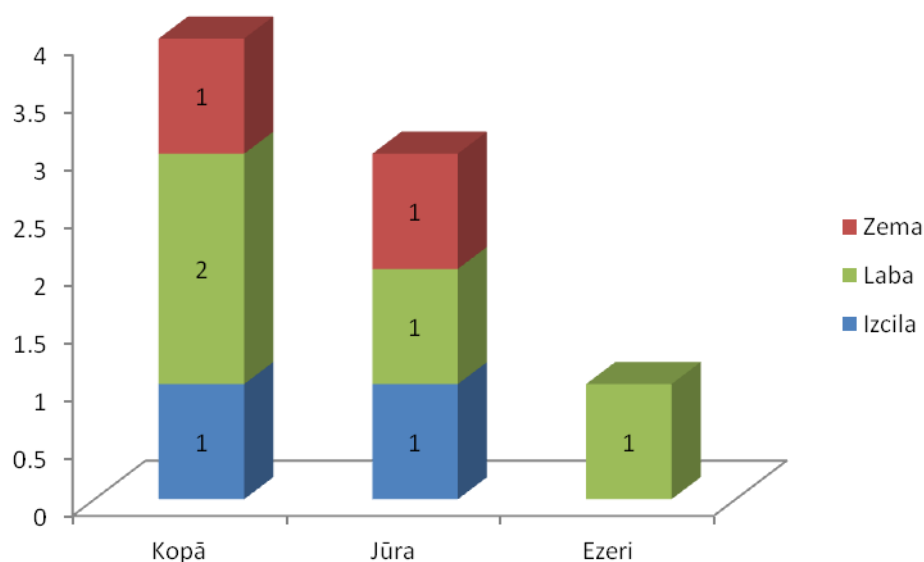
10.attēls. Dažādu Latvijas peldvietu mikrobioloģiskā ūdens kvalitāte, ņemot vērā pēdējo 4 peldsezonu datus (2008.-2011.g.), peldvietu skaits.

Detalizēta informācija par peldvietu kvalitāti ilglaicīgā perspektīvā dažādos Latvijas reģionos dota 11.-16.attēlā. Tomēr jāpasvītro, ka atšķirīgais peldvietu skaits ļauj veikt tikai orientējošu salīdzinājumu. Piemēram, Zemgales reģionā ir tikai 2 peldvietas, Rīgas un Latgales reģionos – 4. Analizējot stāvokli reģionos ar lielāku peldvietu skaitu, augstākais izcilas kvalitātes peldvietu īpatsvars pēc 2008.-2011.gada datu apkopošanas bija Kurzemes

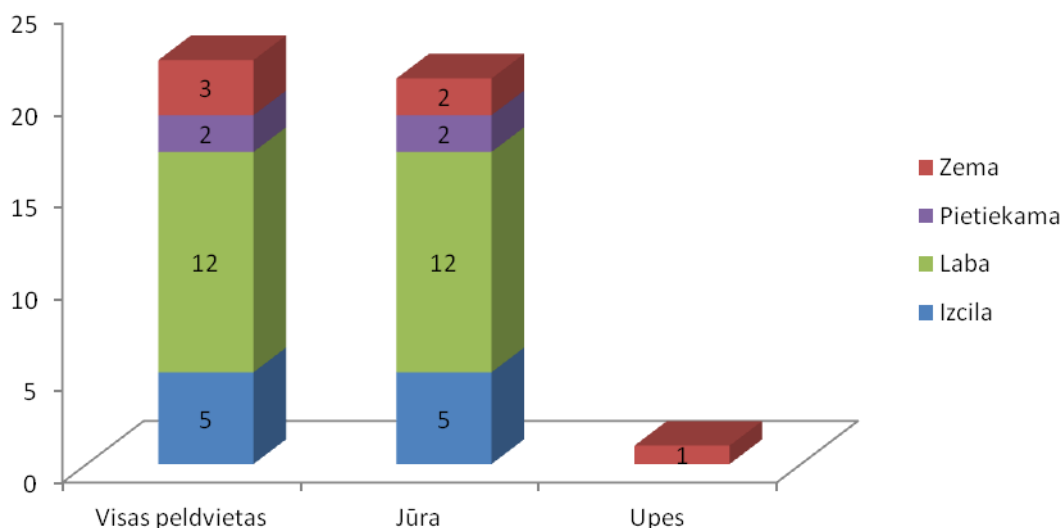

reģionā – 62 % . Savukārt Pierīgas reģionā 50 % peldvietu atbilst labai kvalitātei, 27 % izcilai, 14 % pietiekamai un 9 % zemai.

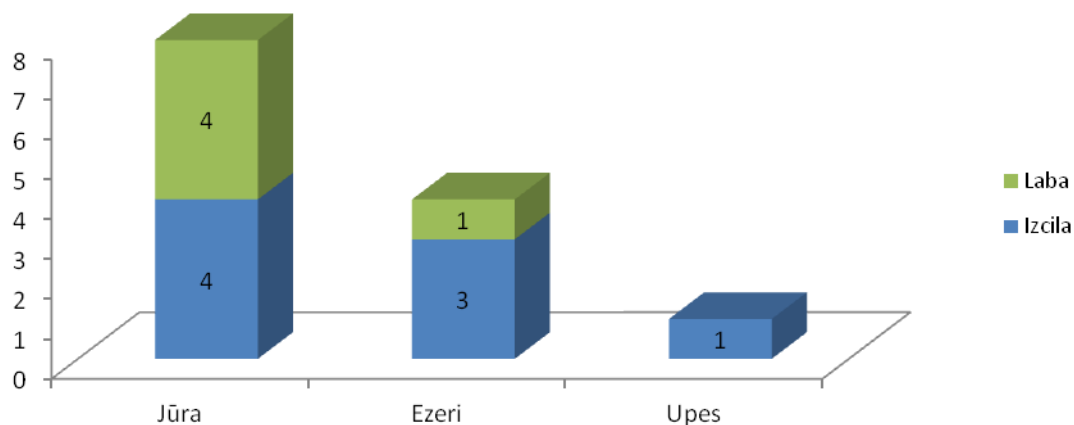
Tā kā parasti tieši upēs tiek novadīti vairāk vai mazāk attīrīti notekūdeņi, upju peldvietām ir lielākais risks, ka to kvalitāte var periodiski pasliktināties. Arī Rīgas līča peldvietas var ietekmēt tajā ieplūstošo upju atnestais piesārņojums, savukārt atklātās jūras peldvietas ir ar labāku kvalitāti.

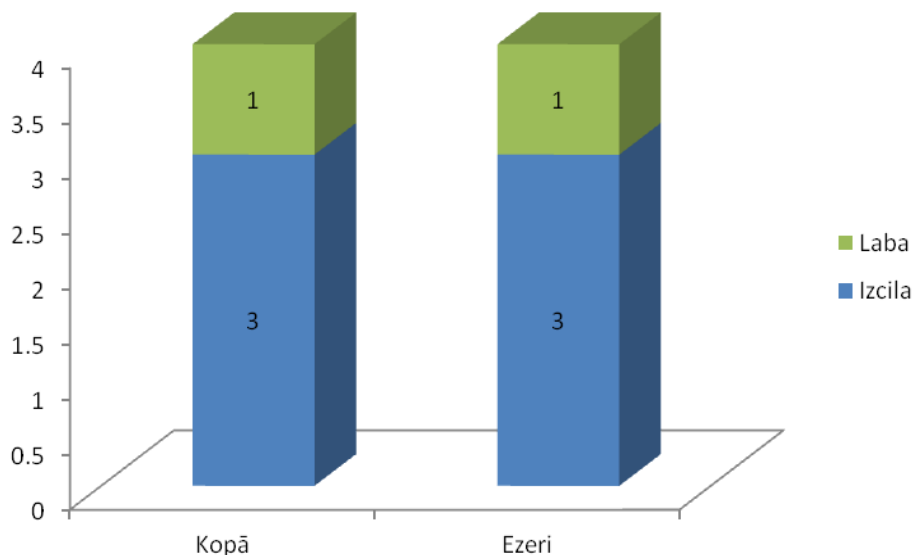
11.attēls. Peldvietu ūdens kvalitāte ilglaicīgā perspektīvā **Rīgas reģionā** (2008.-2011.g.), peldvietu skaits.

12.attēls. Peldvietu ūdens kvalitāte ilglaicīgā perspektīvā **Pierīgas reģionā** (2008.-2011.g.), peldvietu skaits.

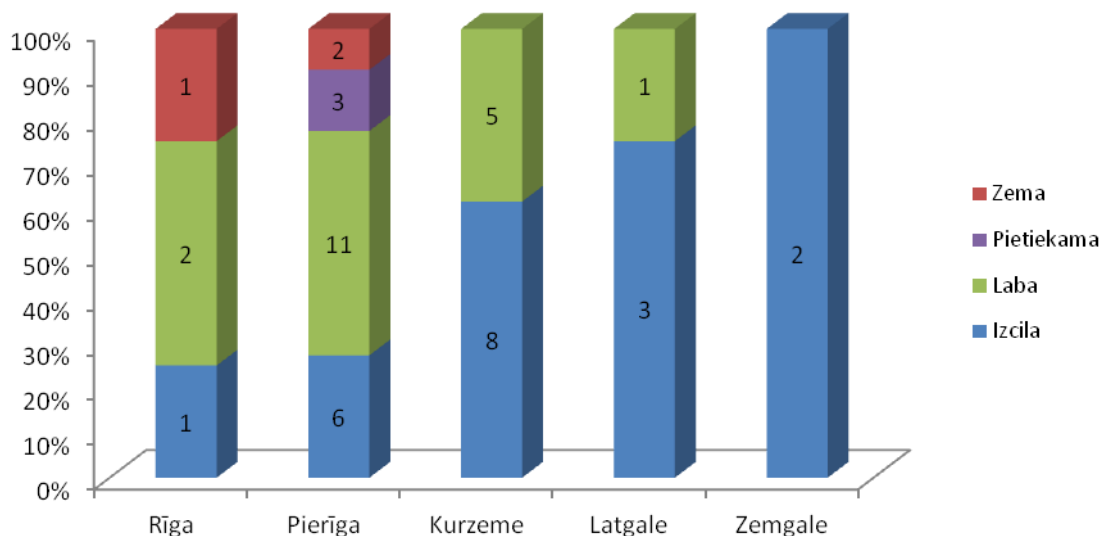

13.attēls. Peldvietu ūdens kvalitāte ilglaicīgā perspektīvā **Kurzemes reģionā** (2008.-2011.g.), peldvietu skaits.

14.attēls. Peldvietu ūdens kvalitāte ilglaicīgā perspektīvā **Latgales reģionā** (2008.-2011.g.), peldvietu skaits.

Zemgales reģionā ir trīs peldvietas – Gaurata ezera peldvieta Dobeles novadā, Radžu ūdenskrātuves peldvieta Jēkabpilī un Lielupes labā krasta peldvieta Jelgavā. Gaurata ezera peldvietas un Radžu ūdenskrātuves ūdens kvalitāte ir vērtējama kā izcila, bet Lielupes upes peldvietā monitorings tika uzsākts tikai 2011. gada peld sezonā, līdz ar to nav vēl iespējams novērtēt peldvietas ūdens kvalitāti atbilstoši ES direktīvas 2006/7/EK prasībām, jo nav vēl iegūta informācija par 4 peldsezonu datiem, kā to nosaka ES direktīva.

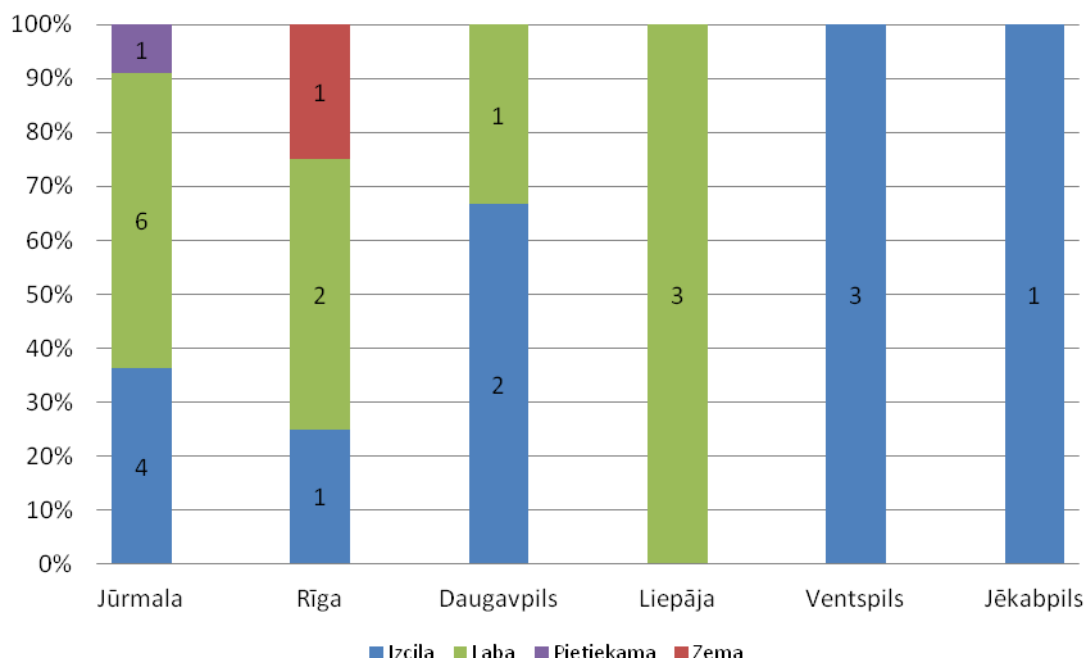

15.attēls. Kopsavilkums par peldvietu ūdens kvalitāti ilglaicīgā perspektīvā Latvijas reģionos 2008.-2011.gadā, peldvietu skaits.

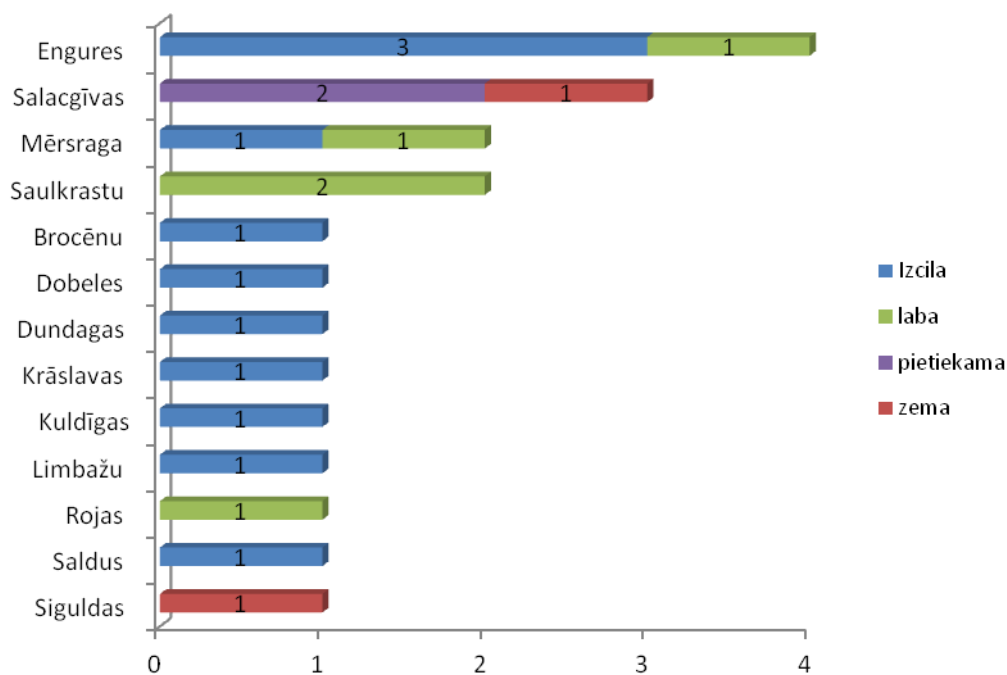
Vērtējot peldvietu kvalitāti republikas nozīmes pilsētās ar vislielāko iedzīvotāju un potenciālo peldētāju skaitu, vissliktākā kvalitāte ir Rīgas pilsētas peldvietās (16.att.). Zema ilglaicīgā kvalitāte noteikta **Vecāķu** peldvietā. Savukārt Ventspils pilsētas peldvietu ūdeni, pamatojoties uz visiem mērījumu datiem par pēdējiem 4 gadiem, var klasificēt kā izcila kvalitātes ūdeni gan pēc E. Coli, gan zarnu enterokoku rādītāja.

Jāatzīmē, ka divās lielās pilsētās (Rēzeknē un Valmierā) 2011.gadā nebija nevienas oficiālas peldvietas, bet Jelgavā oficiāla peldvieta sāka darboties 2011.gadā.

Ilglaicīgā peldvietu kvalitāte novados, kuros 2011.gadā bija oficiālas peldvietas, ir atspoguļota 17.attēlā. Salacgrīvas novadā zema kvalitāte noteikta **Ainažu** pludmalē. Savukārt Siguldas novadā pēc ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes novērtējuma (pēc E.coli un zarnu enterokoku skaita rādītāja), ņemot vērā pēdējo 4 peldsezonu datus (2008.-2011.g.), zema kvalitāte noteikta **Gaujas upes** peldvietā **Siguldā**.

16.attēls. Kopsavilkums par peldvietu ūdens kvalitāti ilglaicīgā perspektīvā Latvijas republikas nozīmes pilsētās 2008.-2011.g., peldvietu skaits.

17.attēls. Kopsavilkums par peldvietu ūdens kvalitāti ilglaicīgā perspektīvā dažādos Latvijas novados 2008.-2011.g., peldvietu skaits.

Detalizēts peldvietu ūdens kvalitātes raksturojums teritoriālā griezumā dots pielikumā.

Peldvietu ūdens kvalitāte upju baseinu apgabalos

ES Ūdens struktūrdirektīva⁸ paredz kardināli jaunu pieeju ūdens saimniecībai dalībvalstīs:

- ūdens saimniecība tiek veikta upju sateces baseina līmenī, ņemot vērā dažādu ūdens resursu lietotāju intereses;
- ūdenssaimniecības elementārā vienība ir virszemes un pazemes ūdensobjekti;
- galvenais kritērijs virszemes ūdeņu kvalitātes novērtēšanai ir tā ekoloģiskā kvalitāte.

Direktīvas darbība aptver upes, ezerus, strautus, pazemes ūdeņus, kā arī jūras un saldūdens sajaukšanās zonu (pārejas ūdeņi) un jūras piekrastes ūdeņus.

Atbilstoši *Ūdens apsaimniekošanas likuma*⁹ prasībām Latvijā noteikti četri upju baseinu apgabali, kuru ietvaros jāveic ūdens resursu, t.sk. arī peldvietu ūdeņu apsaimniekošana:

- Daugavas upju baseinu apgabals;
- Gaujas upju baseinu apgabals;
- Lielupes upju baseinu apgabals;
- Ventas upju baseinu apgabals (18.att.).

2011.gadā peldvietu izvietojums baseinu apgabalos ir bijis vairāk vai mazāk vienmērīgs (Ventas apgabalā – 17, Lielupes apgabalā – 13, Daugavas un Gaujas apgabalos – pa 8 peldvietām).

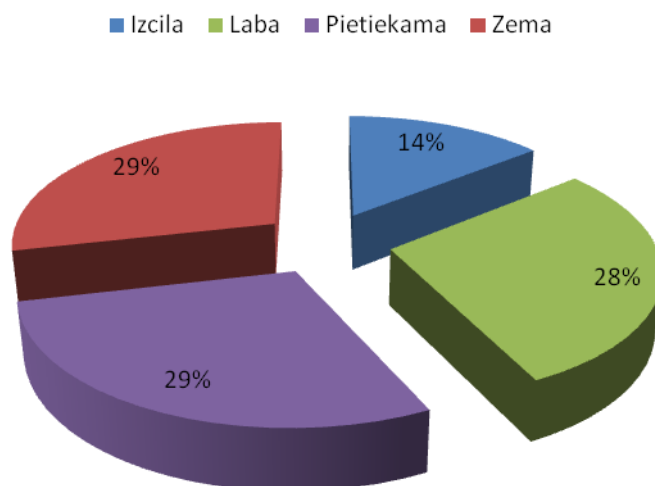
18.attēls. Upju baseinu apgabalu shēma.

Nosacīti vissliktākā peldvietu ūdens kvalitāte upju baseinu apgabalu griezumā ir noteikta Gaujas apgabalā, kurā 29 % peldvietu ir zemas kvalitātes un līdz ar to neatbilst mikrobioloģiskās kvalitātes prasībām ilglaicīgā perspektīvā (19.att.). 2011.gadā Gaujas

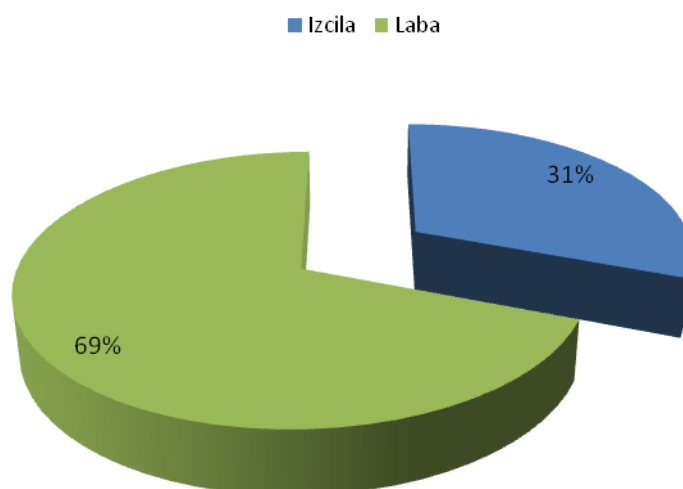
⁸ Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy (Water Framework Directive)

⁹ Likums pieņemts 2002.gada 12.septembrī; pēdējie grozījumi tajā izdarīti 2010.gada 20.decembrī

apgabalā bija viena ilglaicīgās kvalitātes prasībām neatbilstošas jūras peldvietas (**Ainaži**), kā arī viena upju peldvieta (**Gaujas upes peldvieta Siguldā**). Savukārt Ventas un Lielupes apgabalā neatbilstošas kvalitātes peldvietu nav. Ventas apgabalā visas peldvietas ir labas (31 %) vai izcilas (69 %) kvalitātes (20.att.).

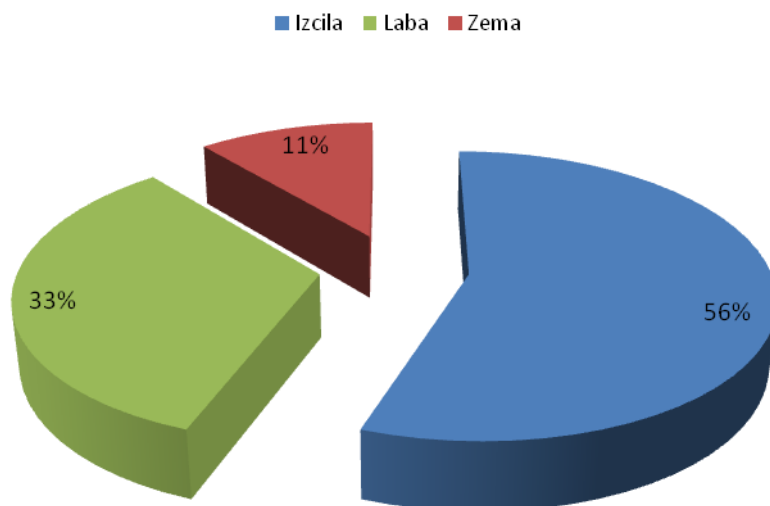

19.attēls. Atšķirīgas kvalitātes peldvietu īpatsvars **Gaujas upju baseinu apgabalā** (2008.-2011.g.).

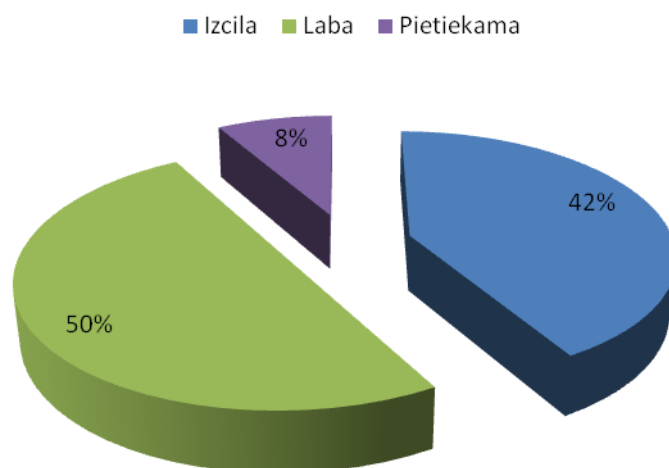
20.attēls. Dažādas kvalitātes peldvietu īpatsvars **Ventas upju baseinu apgabalā** (2008.-2011.g.).

Daugavas apgabalā ir visvairāk ezeru un ūdenskrātuvju peldvietas. Zema kvalitāte noteikta vienai peldvietai (**Vecāķi**).

21.attēls. Daugavas upju baseinu apgabala peldvietu ūdens kvalitāte ilglaicīgā perspektīvā (2008.-2011.g.).

Lielāko daļu Lielupes apgabala peldvietu veido Jūrmalas pludmaļu peldvietas, kurās ūdens kvalitāte pārsvarā vērtējama kā izcila vai laba. Tikai vienā peldvietā (Melluži), ūdens kvalitāte vērtējama kā pietiekama (22.att.).

22.attēls. Lielupes upju baseinu apgabala peldvietu ūdens kvalitāte ilglaicīgā perspektīvā (2008.-2011.g.).

Valsts monitoringa programmā neiekļauto peldvietu ūdens kvalitāte

Jūrmalas pilsētas, Rīgas pilsētas Austrumu izpilddirekcijas, Vecumnieku novada, Jelgavas novada, Ogres novada, Olaines novada un citas pašvaldības ir veikušas atsevišķu sava reģiona peldvietu ūdens kvalitātes novērojumus, kuras 2011.gadā nebija iekļautas oficiālo peldvietu sarakstā (1.tabula). Tā kā pārsvarā pašvaldību ņemto paraugu skaits ir neliels (1-5 paraugi peldsezonas laikā), ir iespējams veikt tikai provizorisku šo peldvietu novērtējumu. Gandrīz visās papildus novērotajās peldvietās (Lielupes upē, Daugavas upē, Ogres upē, Ogres vecupē, Misas upē, Vecumnieku ezerā, karjerā „Kalnaplāteri”, Vilku karjerā, Plaužu ezerā, Abzas dzirnavdīķī, Ogres HES ūdenskrātuvē, Slokas karjerā u. c.) ūdens kvalitāte bija laba. Tikai vienā peldvietā - Ogres novada Madlienas pagasta Pečora ezerā pie “Ezerēniem” 1 reizi bija ieteikts nepeldēties palielināta zarnu enterokoku skaita dēļ.

„Zilā karoga” kustība

„Zilā karoga” programma ir viena no piecām globālā Vides izglītības fonda (Foundation for Environmental Education) koordinētajām vides programmām. Vides izglītības fonds ir starptautiska sabiedriska bezpeļņas organizācija, kuras mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību ar vides izglītības palīdzību. Fonds savu darbību uzsāka 1981.gadā un šobrīd tajā ir pārstāvētas vairāk kā 60 valstis visos kontinentos. Nacionālajā līmenī katru dalībvalsti fondā pārstāv tās nacionālais Vides izglītības fonds, t. sk. arī Latvijā.

„Zilais karogs” ir brīvprātīgi iegūstams ekosertifikāts, kas tiek piešķirts pludmalēm (peldvietām) un jahtu ostām, kuras nodrošina pavisam 29 kritēriju ievērošanu – gan ūdens kvalitātei, gan arī citās jomās - vides pārvaldības, vides informācijas un izglītības, kā arī labiekārtojuma un servisa jomās, t.sk. nodrošinot pludmalēs glābšanas dienestu darbību. 2009.-2011.gadā „Zilā karoga” sertifikāts ir piešķirts >3450 pludmalēm un jahtu ostām visā pasaulē, līdz ar to tas ir kļuvis par populārāko un atpazīstamāko tūrisma ekosertifikācijas modeli.

Latvijā „Zilā karoga” programma tika uzsākta 1998.gadā. Katru gadu peldvietu un jahtu ostu atbilstību „Zilā karoga” kritēriju prasībām Latvijā izvērtē peldvietu un jahtu ostu atbilstības novērtējuma komisija vides un reģionālās attīstības ministra vadībā. Komisija ir izveidota ar Ministru kabineta rīkojumu un tajā ir pārstāvētas dažādas valsts institūcijas un sabiedriskās organizācijas. Komisija novērtē peldvietas un jahtu ostas, kas vēlas iegūt „Zilā karoga” sertifikātu, un izvirza tās Pasaules „Zilā karoga” balvai. Bez tam 2004.gadā komisija izstrādāja kvalitātes kritērijus peldvietām nacionālā peldvietu kvalitātes sertifikāta saņemšanai. Nacionālais peldvietu kvalitātes sertifikāts ir Latvijas mēroga ekosertifikāts, kurā tiek ņemta vērā Latvijas peldvietu specifika, kā arī Latvijas likumdošana attiecībā uz peldvietu apsaimniekošanu. Nacionālais sertifikāts ir uzskatāms par starpposmu, lai sagatavotos starptautiskā „Zilā karoga” sertifikāta iegūšanai.

2011.gada peldsezonā „Zilais karogs” tika piešķirts šādām Latvijas pludmalēm (peldvietām):

- Liepājas pilsētas peldvietai pie stadiona;

- Ventspils pilsētas pludmalei;
- Jūrmalas pilsētas pludmalēm „Majori” un „Jaunķemeri”;
- Rīgas pilsētas Vakarbuļļu pludmalei;
- Engures novada kempinga "Abragciems" pludmalei;
- Daugavpils pilsētas Lielā Stropu ezera peldvietai un Lielā Stropu ezera peldvietai "Stropu vilnis";
- Jēkabpils pilsētas Mežaparka jeb Radžu ūdenskrātuves peldvietai;
- Kuldīgas pilsētas Ventas upes peldvietai „Mārtiņsala”.

Jāatzīmē, ka ar 2011.gadu arī „Zilā karoga” sertifikāta iegūšanai tiek piemēroti direktīvai 2006/7/EK atbilstoši ilglaicīgā novērtējuma kvalitātes kritēriji, turklāt peldvietai pēc šiem kritērijiem jāsasniedz izcila peldvietas ūdens kvalitāte. Atsevišķos gadījumos var piemērot pārejas perioda nosacījumus līdz 2015.gadam, piešķirot „Zilā karoga” sertifikātu arī peldvietām, kuras šobrīd vēl nesasniedz izcilu ūdens kvalitāti, bet kuru kvalitāte ir laba.

Stingrāku kritēriju piemērošana turpmākajos gados var samazināt to Latvijas peldvietu skaitu, kuras saņem „Zilā karoga” sertifikātu. Tā, piemēram, salīdzinot ar 2010.gadu, sertifikāts 2011.gadā vairs netika piešķirts Liepājas Dienvidrietumu pludmalei, kaut gan tās kvalitāte kopumā ir atbilstoša prasībām.

2011.gadā veikto peldvietu inspekcijas plānveida kontroļu rezultāti

Veselības inspekcija veic oficiālo peldvietu plānveida kontroles peldsezonas laikā, kā arī pārbauda saņemtās iedzīvotāju sūdzības par higiēnas prasību neievērošanu peldvietās. Galvenais kontroles uzdevums ir pārbaudīt, kā tiek ievērotas prasības, kas peldvietām izvirzītas Ministru kabineta noteikumos. 2011.gadā veikto peldvietu kontroles rezultāti apkopoti 5.tabulā. Katra peldvieta tika apsekota vienu reizi. Atsevišķos gadījumos izlases veidā tika pārbaudīts, kā peldvietas īpašnieks ir novērsis konstatētos trūkumus.

5.tabula

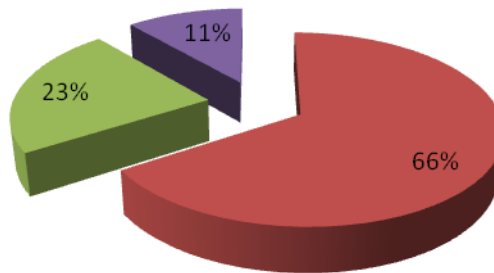
Peldvietu 2011.gada peldsezonas plānveida kontroļu rezultāti

Veselības inspekcijas struktūrvienība	Kontroļu kopējais skaits	Kontroļu skaits, kurās konstatēti pārkāpumi	Kontroļu skaits pārkāpumu novēršanas pārbaudei
Sabiedrības veselības kontroles nodaļa	18	5	5
Kurzemes kontroles nodaļa	13	9	1
Zemgales kontroles nodaļa	5	2	0
Vidzemes kontroles nodaļa	4	4	0
Latgales kontroles nodaļa	3	0	0
Kopā	43	20	6

Analizējot kontroļu laikā konstatēto pārkāpumu raksturu, visvairāk peldvietu apsaimniekotājiem tiek norādītas nepilnības saistībā ar peldvietās izvietoto informāciju – 66% gadījumu (23.att.).

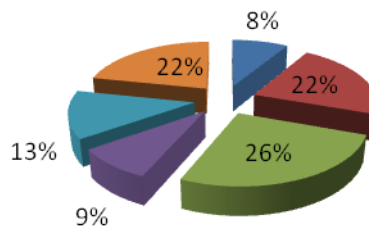
Biežāk konstatētie trūkumi, kas saistīti ar informācijas trūkumu peldvietās - nav izvietota instrukcija par pirmās palīdzības sniegšanu slīkšanas gadījumā, nav informācijas par peldvietu izmantošanas nosacījumiem un par funkcionālo sektoru izvietojumu. Tāpat peldvietu apsaimniekotāji par maz pievērš uzmanību tam, lai peldētājus informētu par peldvietas hidroloģisko raksturojumu, maksimālo dziļumu un gultnes morfoloģisko raksturojumu (24.att.).

- Pārkāpumi, kas saistīti ar nepietiekamu informācijas izvietojumu peldvietās
- Pārkāpumi peldvietu uzturēšanas un higiēnas jomā
- Pārkāpumi, kas saistīti ar nepietiekamu nodrošinājumu ar labiekārtojuma elementiem

23. attēls. Kontroļu laikā konstatēto pārkāpumu raksturs.

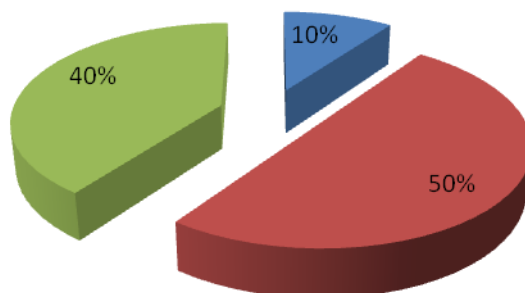
- Peldvietas atrašanās vieta pašvaldības teritorijā un tās robežas
- Izmantošanas nosacījumi
- Instrukcija par pirmās palīdzības sniegšanu slīkšanas gadījumā
- Kontaktinformācija
- Informācija par atļauju peldēties vai peldēšanās ierobežojumu
- Hidroloģiskais raksturojums, maksimālais dziļums, gultnes raksturojums

24. attēls. Kontroļu laikā konstatētie pārkāpumi, kas saistīti ar peldvietās izvietoto informāciju.

Salīdzinoši liela daļa konstatēto pārkāpumu ir saistīti ar peldvietu uzturēšanas un higiēnas prasību neievērošanu – 23 % no visiem pārkāpumiem (25.att.).

- Nav izveidoti gājēju celiņi
- Nav peldvietas norobežojums (bojas, lentes vai citi negrimstoši materiāli)
- Nav ievēroti aizliegumi attiecībā uz dzīvniekiem

25. attēls. Kontrolu laikā konstatētie pārkāpumi, kas saistīti ar peldvietu uzturēšanas un higiēnas prasību neievērošanu.

Attiecībā uz peldvietu nodrošinājumu ar labiekārtojuma elementiem visvairāk pārkāpumu tika atzīmēti saistībā ar ģērbtuvju trūkumu.

Secinājumi

1. 2011.gadā ūdens kvalitātes monitorings veikts pavisam **46** peldvietās – **32** jūras piekrastes peldvietās, **11** ezeru un ūdenskrātuvju peldvietās, kā arī **3** upju peldvietās.
2. 2011. gadā tika izveidota jauna oficiāla peldvieta Jelgavas pilsētā, Lielupes upes labajā krastā. Ar 2011. gada peldsezonas sākumu tajā tika uzsākts arī peldvietas ūdens kvalitātes monitorings.
3. Katrā peldvietā valsts monitoringa programmas ietvaros tika ņemti **5** ūdens paraugi. Vairākas pašvaldības organizēja paraugu ņemšanu par saviem līdzekļiem, un to analīžu rezultāti ir iekļauti kopējā novērtējumā. Jāatzīmē, ka ES Direktīva 2006/7/EK nosaka, ka minimālajam paraugu skaitam sezonas laikā ir jābūt 4 ūdens paraugiem.
4. Līdz 2011. gadam ilglaicīgās kvalitātes novērtējumam tika izmantota direktīvā 76/160/EEK apstiprinātā pieeja, balstoties uz E.coli skaitu peldvietas ūdenī, taču līdz ar 2011.gada peldvietu monitoringa rezultātu iegūšanu, **pirmo reizi bija iespēja veikt pilnu peldvietu kvalitātes novērtējumu** atbilstoši direktīvas 2006/7/EK prasībām. Saskaņā ar tām ilglaicīgās kvalitātes novērtēšanai bija nepieciešami četru secīgu peldsezonu dati.
5. 2011.gada peldsezonā aizliegums peldēties vai ieteikums nepeldēties netika noteikts nevienā peldvietā. Arī zilaļģu masveida savairošanās novērotajās peldvietās netika konstatēta.
6. Apdraudēta ir **6 %** jūras peldvietu un **8 %** iekšzemes peldvietu ilglaicīgā kvalitāte, kuru ūdens kvalitāte pēc 2008.-2011. gada peldsezonu datiem tika klasificēta kā zema.
7. Lielākajās republikas nozīmes pilsētās kopumā peldvietu ūdens kvalitāte ir bijusi atbilstoša ilglaicīgās kvalitātes prasībām. Lielākajā daļā peldvietu ūdens kvalitāte tiek klasificēta kā „izcila” vai „laba”, izņemot Rīgas peldvietu „**Vecāķi**” kur ūdens kvalitāte atbilst **zemas** kvalitātes rādītājiem.
8. Savukārt Latvijas novados neatbilstoša peldvietu kvalitāte ilglaicīgā perspektīvā konstatēta Salacgrīvas novada **Ainažu** pludmalē, kā arī Siguldas novada **Gaujas upes** peldvietā **Siguldā**.
9. Vissliktākā peldvietu ūdens kvalitāte 2011.gadā upju baseinu apgabalā griezumā vērojama Gaujas apgabalā, kurā **29 %** peldvietu neatbilst mikrobioloģiskās kvalitātes prasībām ilglaicīgā perspektīvā un to ūdens kvalitāte klasificēta kā zema.
10. 2011.gada peldsezonā starptautiskais „Zilā karoga” sertifikāts, kas ir populārākais un atpazīstamākais tūrisma ekosertifikāts, tika piešķirts **10** Latvijas peldvietām – Rīgas

pilsētas Vakarbuļļu pludmalei, Jūrmalas pludmalēm „Majori” un „Jaunķemeri”, Liepājas pilsētas pludmalei pie stadiona, Ventspils pilsētas pludmalei, Engures novada kempinga "Abragciems" pludmalei, Daugavpils pilsētas Lielā Stropu ezera peldvietai un Lielā Stropu ezera peldvietai "Stropu vilnis", Jēkabpils pilsētas Radžu ūdenskrātuves peldvietai, kā arī Kuldīgas pilsētas Ventas upes peldvietai „Mārtiņsala”. 2011.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, ūdens kvalitātes neatbilstības dēļ sakarā ar jaunajiem, stingrajiem standartiem, „Zilā karoga” sertifikāts netika piešķirts Liepājas Dienvidrietumu pludmales peldvietai.

11. 2011.gada peldsezonā tika veiktas **43** peldvietu inspekcijas plānveida kontroles (pa vienai katrā peldvietā). **20** peldvietu apsaimniekotājiem tiek norādītas nepilnības saistībā gan ar peldvietās izvietotās informācijas trūkumu (visbiežākais pārkāpumu veids), gan ar higiēnas un drošības prasību neievērošanu. Tāpat atsevišķi trūkumi bija saistīti ar peldvietas labiekārtojuma elementu nodrošinājumu.
12. 2011. gadā katrai peldvietai tika izstrādāts peldvietas ūdens apraksts, kurš aptver detalizētu informāciju par peldvietas ūdens kvalitāti, peldvietas ūdens un apkārtējā sateces baseina fizikālajām, ģeogrāfiskajām un hidroloģiskajām īpašībām, kuras varētu būt piesārņojumu veicinošs faktors un ir svarīgas peldvietas ūdens kvalitātes pārvaldībā. Tāpat ūdens aprakstos tiek analizēta informācija par piesārņojuma avotiem, kas var ietekmēt peldvietu ūdens kvalitāti un līdz ar to apdraudēt peldētāju veselību. Peldvietu ūdens apraksti ir publicēti Veselības inspekcijas mājas lapā interneta adresē <http://www.vi.gov.lv/lv/vides-veseliba/peldudens/veselibas-inspekcija-aicina-izteikt-viedokli-par-peldvietu-udens-aprakstiem> .

PIELIKUMS

**Peldvietu ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes
novērtējums Latvijas republikas nozīmes pilsētās un
novados, atbilstoši ES direktīvas 2006/7/EK kritērijiem
(2008.-2011.g.)**

Daugavpils

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Lielais Stropu ezers	Daugavpils	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Lielais Stropu ezers, peldvieta „Stropu vilnis”	Daugavpils	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Šūņu ezera peldvieta	Daugavpils	Izcila	Laba	Laba	

Jelgava

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kopējā mikrobiol. kvalitāte Pēc E Coli	Piezīmes
Lielupes labā krasta peldvieta	Jelgava	Atbilstoša	Līdz tiks savākti četru peldsezonu dati, ilglaicīgās kvalitātes novērtējums veikts, balstoties uz ES <i>Direktīvas 76/160/EEC par peldvietu ūdens kvalitāti</i> kritērijiem vienai peldsezonai

Jēkabpils

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Radžu Ūdenskrātuves peldvieta	Jēkabpils	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts

Jūrmala

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Asari	Jūrmala	Izcila	Laba	Laba	
Bulduri	Jūrmala	Izcila	Laba	Laba	
Dubulti	Jūrmala	Izcila	Laba	Laba	
Dzintari	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	
Jaunķemeri	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Kauguri	Jūrmala	Laba	Laba	Laba	
Lielupe	Jūrmala	Izcila	Laba	Laba	
Majori	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Melluži	Jūrmala	Laba	Pietiekama	Pietiekama	
Pumpuri	Jūrmala	Izcila	Laba	Laba	
Vaivari	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	

Liepāja

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Grants karjers “Beberliņi”	Liepāja	Laba	Izcila	Laba	
Dienvidrietumu peldvieta	Liepāja	Laba	Izcila	Laba	
Pludmale pie stadiona	Liepāja	Laba	Izcila	Laba	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts

Rīga

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Bābelīte	Rīga	Izcila	Laba	Laba	
Vecāķi	Rīga	Izcila	Zema	Zema	
Vakarbuļi	Rīga	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Daugavgrīva	Rīga	Izcila	Laba	Laba	

Ventpils

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Būšnieku ezers	Ventpils	Izcila	Izcila	Izcila	
Ventpils pilsētas pludmale	Ventpils	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Staldzenes pludmale	Ventpils	Izcila	Izcila	Izcila	

Brocēnu novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Cieceres ezers	Brocēni	Izcila	Izcila	Izcila	

Dobeles novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Gaurata ezers	Dobeles pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Dundagas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Kolka	Kolkas pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Engures novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Abragciems	Engures pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Klapkalnciems	Engures pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	
Ķesterciems	Engures pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	
Ragaciems	Lapmežcma pagasts	Izcila	Laba	Laba	

Krāslavas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Zirga ezers	Krāslavas pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Kuldīgas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Ventas upe, Peldvieta „Mārtiņsala”	Kuldīga	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts

Limbažu novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Skultes pludmale, peldvieta „Lauču akmens”	Skultes pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Mērsraga novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Mērsrags	Mērsraga pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	
Upesgrīva	Mērsraga pagasts	Laba	Izcila	Laba	

Rojas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Roja	Rojas pagasts	Laba	Izcila	Laba	

Salacgrīvas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Ainaži	Ainaži	Zema	Pietiekama	Zema	
Salacgrīva	Salacgrīva	Pietiekama	Pietiekama	Pietiekama	
Tūjas peldvieta (atpūtas vieta)	Liepupes pagasts	Pietiekama	Laba	Pietiekama	

Saldus novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc enterokokiem		
Saldus ezers	Saldus	Izcila	Izcila	Izcila	

Saulkrastu novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E Coli	Pēc Enterokokiem		
Saulkrasti, peldvieta centrā	Saulkrasti	Izcila	Laba	Laba	
Saulkrasti, peldvieta „Rūķīši”	Saulkrasti	Izcila	Laba	Laba	

Siguldas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Pēc E Coli	Pēc Enterokokiem	Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
Gaujas upe, pilsētas peldvieta	Sigulda	Zema	laba	Zema	

Pārskatu sagatavoja:

Normunds Kadiķis, Uzraudzības plānošanas un attīstības departamenta Vides veselības nodaļas vecākais speciālists - vides veselības analītiķis

Daina Sudraba-Livčāne, Uzraudzības plānošanas un attīstības departamenta Vides veselības nodaļas vides veselības analītiķe